

Потрібна єдина точка зору на чорнобильську проблему та її вирішення

ПАРЛАМЕНТСЬКІ СЛУХАННЯ

Як уже повідомляв учора «Голос України», у Верховній Раді України відбулися парламентські слухання на тему: «Про зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, об'єкт «Укриття» та перспективи розвитку зони відчуження». Ішлося, зокрема, про об'єкти, які там будуються і які мають убезпечити від руйнівної сили радіації. Наголошувалося також, що сама зона відчуження, яка є середням розвиненої ядерно-енергетичної та інших інфраструктур, земельних і водних ресурсів, історичної та етнічно-культурної спадщини, потребує збереження, відновлення та використання нині і в майбутньому.

Що ж сьогодні відбувається в Чорнобильській зоні? Якщо дуже коротко, то найперше тут здійснюється будівництво нового безпечного конфайнмента (прогнозований термін спорудження — 2017 рік) з метою перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему. У 2014 році на захоронення прийнято було першу партію твердих радіоактивних відходів на майданчику комплексу «Вектор». Здійснюється також постійна експлуатація сховищ для захоронення рідких радіоактивних відходів, проводяться заходи із зняття з експлуатації ЧАЕС, звільнення енергоблоків від ядерного палива, підтримки енергоблоків у безпечному стані. І це лише невеличкий сегмент роботи, яка там триває.

Утім, заспокоювати себе, як, зокрема, зазначив на слуханнях директор станції Ігор Грамоткін, не варто, більше того, вже тепер треба думати про майбутнє.

— Нині чимало програм, зокрема і будівництво арки, фінансують міжнародні донори, про-

те, коли це будівництво завершиться, її експлуатація може лягти на плечі України, а це непосильне завдання, — каже Ігор Грамоткін. — Тому потрібно вже сьогодні працювати з нашими іноземними партнерами, донорами, роз'яснювати їм реальний стан речей. Інакше завтра буде пізно.

Усе це, звісно, потребує людських, і фінансових ресурсів. Якщо говорити про перші, то, наголошувалося на слуханнях, нинішні зарплати фактично не стимулюють фахівців, а отже, знайти їх стає дедалі складніше. Найболючішим залишається і питання фінансування всіх чорнобильських програм, надто соціальних. І хоч урядовці запевнили, що найголовнішим пріоритетом була і залишається людина, і всі дії спрямовуються на її захист, який

здійснюється сьогодні за трьома основними напрямками — соціальним, медичним і протирадіаційним, — представники чорнобильських організацій були не такі оптимістичні. Зокрема, йшлося про недофінансування в галузі медицини, в пенсійному забезпеченні.

Наводився і такий приклад, коли підприємства зони відчуження (одержувачі бюджетних коштів) залучені до адміністрування бюджетних видатків, які не властиві підприємству. Наприклад, підприємства щороку за рахунок бюджетних призначень на здійснення заходів у зоні відчуження перераховують до 150 мільйонів гривень до Пенсійного фонду України як компенсацію видатків на виплату та доставку пільгових пенсій, призначених за Списком №1. Це відволікає значні кошти від виконання обов'язкових заходів, подовжує строки виконання та знижує їх ефективність.

Ще один напрям, який потрібно реалізувати, — це створення біосферного заповідника. Заступник міністра екології та природних ресурсів Сергій Курикін наголосив, що у відомстві продовжують працювати над цим питанням. Він також запевнив, що всі необхідні

для цього документи нині передано до відповідних органів на розгляд і погодження.

До речі, багато хто із промовців зауважував, що Україна дуже повільно просувається в цьому напрямі. Так, приміром, сусідня Білорусь, яка також значною мірою постраждала від Чорнобильської катастрофи, вже давно має такий заповідник, а це в свою чергу дає можливість сусідам для широких наукових досліджень. Саме таким плацдармом, і не лише для наших науковців, а й для учених із зарубіжжя, могла б стати й частина української території, що зазнала забруднення радіонуклідами. Проте українська держава чомусь не поспішає. Щоправда, під час візного засідання парламентського комітету до Чорнобильської зони, яке відбулося в лютому, учені фактично розкрили причину такого небажання. Це лобіювання інтересів сусідньої Росії. Адже направовані учених могли б допомогти набагато ширше використовувати зону відчуження, зокрема і в плані переробки ядерних відходів, які ми донині вивозили до сусідньої держави. Там із них вилучали всі потрібні компоненти, а радіоактивні відходи повертали нам. До того ж із державного бюджету для цього платилися колосальні кошти.

Багато в чому така неповороткість системи, акцентувалося на слуханнях, пояснюється частотою зміною кадрів у високих міністерських кріслах.

— Не бачу проблеми в тому, щоб повернути туди життя, — зазначив голова Комітету з екологічних питань Микола Томенко, — Але ми не кажемо, що потрібно згорати соціальні програми. Натомість треба робити все, щоб прийшов інвестор, щоб зона розвивалася.

Отже, необхідністю вдосконалення системи управління та реформування виробничо-господарського комплексу в зоні відчуження є мінімізація небезпеки всіх ядерних і радіаційних об'єктів та інших джерел екологічної небезпеки з метою стабілізації природно-техногенної екосистеми як аварійного об'єкта, забезпечення переходу її до стадії відновлення, а в перспективі — перетворення на екологічно безпечну систему.

Але все це потребує часу і неабияких зусиль — організаційних, виробничих, науково-технічних, природоохоронних і, звісно, фінансових.

Марина КРИВДА.

ДОВІДКОВО

Територія зони відчуження становить майже 260 тисяч гектарів. Лісами зайнято майже 150 тисяч гектарів. Загальна кількість радіоактивних відходів у зоні відчуження (без об'єкта «Укриття») — 2,8 млн. м³.